

Нарсія В.І.
КРОВОПОСТАЧАННЯ ШИЙНОГО ВІДДІЛУ ХРЕБТА

Кафедра анатомії людини імені М.Г. Туркевича
Вищий державний навчальний заклад України
«Буковинський державний медичний університет»

Як показало дослідження артерій шийного відділу, джерелами кровопостачання шийних хребців у новонароджених є: хребтова артерія, висхідна і глибока шийні, щито-шийний стовбур, нижня щитоподібна, верхня міжреброва, підключична, зовнішня сонна та міжреброва артерії, що відходить від грудної аорти.

У плодів до цього переліку варто додати висхідну глоткову і поперечні артерії шиї, виключивши зовнішню сонну артерію. Кількість джерел кровопостачання шийного відділу хребта в плодів коливається від 3 до 6, частіше 4, а в новонароджених – від 4 до 8, частіше 4 (у 68% препаратів). Розходжень у кількості джерел артеріального кровопостачання в залежності від статі не виявлено. Хребтова, висхідна і глибокі шийні, висхідна глоткова і міжреброва артерії дають гілки до шийних хребців з однаковою частотою з правого і лівого боку, інші (щито-шийний стовбур, нижня щитоподібна і підключична) – до шийних хребців праворуч і ліворуч у різних співвідношеннях. Поперечна артерія шиї і зовнішня сонна артерія дають гілки тільки з одного боку.

Хребтова артерія (54,9 % препаратів плодів 270,0-300,0 мм ТКД) бере початок із правого і лівого боку від підключичної артерії. На двох препаратах вона починається ліворуч від висхідного відділу дуги аорти і праворуч від підключичної артерії. Калібр правої і лівої хребтових артерій на 74 % препаратів був однаковий, в 26 % – відрізнявся. В 70 % на препаратах стовбур хребтової артерії був відносно прямим, а в 30 % – звивистим: у 10 випадках по обидва боки, і в 9 – з одного. Різні і рівні проникнення хребтової артерії у отвори поперечних відростків хребців; в 93 % препаратах артерія входила в отвір поперечного відростка VI – в 6 % знайдені деякі особливості: на одному препараті вона входила праворуч в отвір поперечного відростка V хребця, а ліворуч – VI, на іншому – праворуч в отвір поперечного відростка IV хребця, а зліва – III.

Вивчення препаратів шийних хребців плодів показує, що хребтова артерія відгалужується від підключичної. Права і ліва артерії на всіх препаратах були однакового калібру. В 11,71% препаратів хребтова артерія звивиста, а на 88,29% – пряма. В 94,11% спостереженнях артерія проникала в отвір поперечного відростка VI хребця, а в 5,89% – VII.

Висхідна шийна артерія – завжди відгалужувалася від щито-шийного стовбура. Її гілки підходили до хребців у 100%. Калібр правої і лівої названої артерії в новонароджених на 93 % препаратах був однаковий і в 7 % – різний. У плодів діаметр артерій однаковий. В 10% препаратів хребців новонароджених і в 12% у плодів висхідна шийна артерія була звивиста.

У новонароджених початок висхідної шийної артерії відзначався на рівні VII і VI хребців (на 25 і 5 препаратах відповідно), а у плодів там же (на 28 і 7 препаратах). Гілки 1–2 порядків на препаратах хребта новонароджених проникають у міжхребцеві отвори, які утворені III-IV, IV-V і V-VI хребцями, в отвори між II-III і VI-VII хребцями. У плодів вони частіше проходять в отворах між III-IV і IV-V хребцями, рідше – між II-III і V-VI хребцями; у новонароджених кровопостачають V хребець, трохи рідше – IV, VI. Кровопостачання II, III і VII хребців за рахунок висхідної шийної артерії відмічалось рідко. У плодів зазначені артерії частіше направляються до III-IV хребців і рідше – до I-II.

Отже, описані артерії неоднаково беруть участь у кровопостачанні шийного відділу хребта. Тобто, можливі різні джерела артеріального кровопостачання шийного відділу хребта новонароджених і плодів.